

Malmö stad

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

GYVF-2024-4033

**Kvalitets- och
verksamhetsberättelse
Elevhälsans
medicinska insats
2023–2024**

Innehållsförteckning

1 Uppdrag.....	4
2 Organisation.....	4
3 Personal.....	4
4 Verksamhetens innehåll på skolnivå.....	5
4.1 Hälsobesök.....	5
4.1.1 Enkät.....	6
4.2 Riktade hälsoundersökningar.....	6
4.3 Vaccinationer.....	6
4.4 Öppen mottagning.....	6
4.5 Elevhälsoteam.....	7
4.6 Hälsofrämjande undervisning.....	7
4.7 Systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå.....	7
4.8 Journalföringsplikt samt arkiveringsrutiner.....	8
4.9 Bedöma mognad.....	8
5 Verksamhetens innehåll på huvudmannanivå.....	8
5.1 Patientsäkerhetsarbete.....	8
5.1.1 Kontinuitetsplan.....	8
5.1.2 Läkemedelsgranskning.....	9
5.2 Personal.....	9
5.2.1 Bemanning.....	9
5.2.2 Organisationens löpande arbete.....	9
5.2.3 Lönestöd.....	9
5.2.4 Särskilt yrkesskickliga sjuksköterskor.....	9
5.2.5 Kompetensdialog.....	9
5.2.6 Uppdragsbeskrivningar.....	10
5.2.7 Skolläkare.....	10
5.2.8 Verksamhetsbesök.....	10
5.2.9 Påverkan av bemanningen i verksamheten läsår 2023–2024.....	10
5.3 Systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå.....	10
5.4 Dokumentation.....	11
5.5 Information.....	11
5.5.1 Nätverksträffar.....	11
5.6 Samverkan.....	11
5.6.1 Intern samverkan - Anpassad gymnasieskola.....	11
5.6.2 Intern samverkan - Grundskoleförvaltningen.....	12

5.6.3 Intern samverkan - Skolstart Malmö.....	12
5.6.4 Extern samverkan - Implementerandet av Unikum	12
5.6.5 Extern samverkan - Skånes Kommuner.....	12
5.6.6 Extern samverkan - Malmö universitet.....	12
5.6.7 Extern samverkan - Läkemedelsportal.....	13
5.6.8 Extern samverkan - Storstadssamverkan	13
5.6.9 Extern samverkan - Flyktinghälsan	13
5.6.10 Extern samverkan - Socialtjänsten.....	13
5.6.11 Extern samverkan - Dans för hälsa	13
5.7 Remisser.....	13
6 Mål och aktiviteter under läsåret.....	13
6.1 Organisatoriska mål samt fortlöpande aktiviteter	13
6.2 Statistik läsåret 2023/2024.....	14
6.3 Utvecklingsmål samt valda aktiviteter.....	16
6.4 Kollegial handledning.....	17
7 Verksamhetsplan inför kommande år	18
7.1 Fortbildning.....	18
7.2 Verksamhetsbesök	18
7.3 Bemanning	18
7.4 Kompetensdialog	18
7.5 Samverkan - intern.....	18
7.6 Samverkan - extern	18
8 Sammanfattning	19

1 Uppdrag

Enligt skollagen ska elevhälsa anordnas för elever i förskoleklass, grundskola, sameskola, specialskola, anpassad grundskola samt anpassad gymnasieskola. Elevhälsan ska omfatta medicinsk, psykologisk, psykosocial och specialpedagogisk insats. För elevhälsans medicinska insats ska det finnas skolsköterska och skolläkare. Rapporten avser elevhälsans medicinska insats.

Elevhälsans gemensamma uppdrag är stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Uppdraget innebär att bidra till miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska främst verka hälsofrämjande och förebyggande. Medicinska delen av elevhälsan ska därtill erbjuda ett hälsobesök under gymnasietiden, vaccination enligt generella vaccinationsprogrammet samt möjlighet till enklare sjukvårdsinsatser.

2 Organisation

Kommunfullmäktige i Malmö stad är vårdgivare för all hälso- och sjukvård inom organisationen. Vårdgivaransvaret för den medicinska elevhälsan är överlåtet till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Nämnden utser en verksamhetschef som representant för vårdgivaren samt beslutar vilka befogenheter, rättigheter och skyldigheter verksamhetschefen har, utöver det författningsreglerade ansvaret. Verksamhetschefen är anställd på avdelning för elevhälsa och samordning.

3 Personal

Verksamhetschefen har det medicinska ledningsansvaret som innefattar ansvar för att verksamheten tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården samt främjar kostnadseffektivitet. Verksamhetschefen är också ansvarig för att säkerställa, utveckla och utvärdera elevhälsans medicinska insats. I detta uppdrag ingår även att tillse att skolsköterskorna och skolläkare får den gemensamma fortbildning som verksamheten kräver samt medverka vid nyanställningar och ge råd och stöd till de som arbetar inom verksamheten.

Elevhälsans medicinska insats omfattar skolsköterskor och skolläkare. Skolsköterskorna är anställda lokalt på skolan med rektor eller biträdande rektor som närmsta chef. Elevantalet per skolsköterska omräknat per heltid varierar mellan ca 130–700 elever. I genomsnitt är det 393 elever per en heltidstjänst. Variationen beror på olika behov hos elever samt prioritering av rektor. Skolläkarna är anställda på avdelning för elevhälsa och samordning, men arbetar lokalt på skolorna. Under innevarande år har skolläkaruppdraget bemannats av två skolläkare, sammantaget 1.7 tjänst.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Skola	Antal helårstjänster maj 2024	Elevantal	Elevantal per helårstjänst
Agnesfrids gymnasium	0.8	210	262
Bellevue gymnasium	1.0	142	142
Heleneholms gymnasium	2.4	317	132
Malmö Borgarskola	2.9	1346	464
Malmö Citadellsgymnasium	0.8	285	356
Malmö Idrottsgymnasium	0.8	563	703
Malmö latinskola	2.0	1182	591
Malmö Restaurangskola	0.9	238	264
Pauliskolan	2.4	1176	490
S:t Petri skola	1.6	853	533
Universitetsholmens gymnasium	2.0	802	401
Valdemarsro gymnasium	1	205	205
Totalt huvudmannanivå	18.6	7319	393

Tabell 1 Bemanning av skolsköterska per skolenhet och huvudmannanivå 2023–2024

4 Verksamhetens innehåll på skolnivå

Verksamheten regleras av olika lagar och förordningar. Arbetet kan utifrån styrdokumentet indelas enligt följande:

4.1 Hälsobesök

Enligt skollagen (2020: 800) ska elever erbjudas hälsobesök innefattande allmänna hälsokontroller under skoltiden. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden vilket för en elev i gymnasieskola samt anpassad gymnasieskola innebär minst ett hälsobesök.

- Hälsobesök erbjuds i år 1 på gymnasiet. Vid hälsobesöket genomförs hälsosamtal och undersökningar av tillväxt samt eventuell kompletterande undersökning utifrån elevens journal från grundskolan.
- Inför hälsobesök får eleverna besvara en enkät med hälso- och livsstilsfrågor. Statistik från enkäterna kan användas som underlag för diskussion om hälsoläget på skolan samt för planering av hälsofrämjande och förebyggande insatser.

- Hälsosamtalen har en stödjande och hälsofrämjande inriktning med utgångspunkt från den enskilda individen. Ett syfte med hälsosamtalet är att få eleven att se samband mellan eventuella hälsoproblem, den egna livssituationen samt hur det påverkar skolarbetet. Fysisk, psykisk och sexuell hälsa är stående punkter vid hälsosamtalet.
- Läkareundersökning sker utifrån utfall av hälsoundersökningar, förfrågan från elev eller på initiativ från skolans elevhälsoteam. Skolläkaren gör medicinska bedömningar och föreslår vid behov undersökningar eller andra åtgärder. Därtill bistår skolläkaren skolsköterskan med medicinsk kompetens och handledning samt samverkar med externa vårdgivare.

Hälsosamtalet sker utifrån elevens förutsättningar vilket exempelvis kan innebära att det sker med stöd av tolk. Skolsköterskorna ger varje elev möjlighet att styra samtalet och efter samtalet utformas stödet utifrån behov och kan exempelvis omfatta samarbete med skolans kurator, psykolog eller specialpedagog, kontroll hos skolläkaren eller remiss till annan vårdgivare.

4.1.1 Enkät

Skolsköterskans hälsosamtal kompletteras med en hälsoenkät som eleven besvarar innan samtalet. Enkäten ger en möjlighet till fördjupat samtal med eleven. Hälsoenkäten revideras årligen utifrån verksamhetens behov. Från och med läsåret 2023–2024 har verksamheten två enkäter, en grundenkät med cirka 30 frågor samt en förenklad enkät med färre frågor att nå fler elever.

4.2 Riktade hälsoundersökningar

För att följa Arbetsmiljöverkets föreskrifter, **AFS 2019:3 Medicinska kontroller i arbetslivet**, utför skolsköterskorna tillsammans med skolläkarna riktade hälsoundersökningar. Hälsoundersökningar styrs av riktlinjer från Smittskydd Skåne, Riksidrottsförbundet samt Transsportstyrelsen. Elevernas skolgång jämförs med en framtida arbetsplats och förberedande undersökningar kan behövas inför elevers arbetsplatsförlagda lärande (APL). Exempelvis genomförs hjärtscreening (Malmö Idrottsgymnasium), spirometriundersökningar för elever som valt inriktning lackering (Agnesfrids gymnasium) samt hörselkontroll för elever inom musik och barn- och fritidsverksamhet (Malmö latinskola, Pauliskolan).

4.3 Vaccinationer

Huvudman inom skolväsendet med ansvar för elevhälsa ska enligt Smittskyddslagen, 2004:168, erbjuda vaccinationer mot smittsamma sjukdomar i syfte att förhindra spridning av dessa sjukdomar i befolkningen. Undantag gäller för huvudmän för elevhälsa i förskoleklass.

- Medicinska elevhälsan har ansvar för att elever erbjuds vaccinationer enligt nationella vaccinationsprogrammet. Utifrån genomgång av elevens journal erbjuds kompletterande vaccinationer. Nyanlända elever behöver inte sällan omfattande kompletteringar.
- Region Skåne ansvarar för vaccinationer för elever över 18 år.

4.4 Öppen mottagning

Enligt skollagen (2020:800) får elever vid behov anlita elevhälsan för enklare sjukvårdsinsatser. Inom den medicinska elevhälsan benämns detta öppen mottagning. Till den öppna mottagningen kan elever söka utan tidsbeställning för enklare sjukvårdsinsatser,

bedömning, behandling samt rådgivning och stöd i psykosociala frågor. Skolsköterskan gör dagligen flertalet medicinska bedömningar och ger stöd till egenvård.

Mottagningsverksamheten för elevhälsans medicinska insats är en del i verksamhetens generella förebyggande och hälsofrämjande arbetet, till skillnad från det uppdrag som regionen har.

4.5 Elevhälsoteam

På skolan finns elevhälsoteam där de olika professionerna inom elevhälsan träffas regelbundet för att diskutera enskilda ärenden och övergripande utvecklingsfrågor. Elevhälsoteamet utgör en samlad och bred kompetens som kan ge olika bilder av verksamheten och elevens situation. Samverkan inom teamet och med övrig personal är viktig för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsans uppdrag är att arbeta hälsofrämjande och förebyggande, bidra till skapandet av miljöer som främjar hälsa och undanröjer orsaker till ohälsa. Hälsofrämjande insatser riktar sig till alla elever och genomförs utan förekommen anledning. Elevhälsans uppdrag att arbeta förebyggande kan innebära att tidigt upptäcka tecken på ohälsa eller hinder för inlärning och snabbt vidta åtgärder.

4.6 Hälsofrämjande undervisning

Enligt skollagen (2020:800) ska elevhälsan främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Elevhälsans medicinska insats arbetar med hälsouppllysning på individ-, grupp- och organisationsnivå. Att främja hälsa är en gemensam uppgift för all skolpersonal. Skolsköterska och skolläkare bidrar med kompetens inom omvårdnad och medicin.

- Individuell hälsoundervisning är en del av hälsosamtal men sker även vid annan elevkontakt.
- Hälsoundervisning i grupp sker framför allt inom områdena kost, fysisk aktivitet, stress, tobak, alkohol, samt sexualitet, samlevnad och relationer. Skolsköterskorna har olika förutsättningar att arbeta med hälsoundervisning på gruppnivå bland annat utifrån arbetsbelastning.
- På organisationsnivå kan elevhälsans medicinska insats arbeta hälsofrämjande och förebyggande på skolan genom att till exempel delta i skolans arbete med frånvaro.

4.7 Systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå

Genom ett tillägg i skollagen, 2010:800, har elevhälsans arbete förtydligats gällande det systematiska kvalitetsarbetet genom skrivningen att elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Elevhälsoarbetet ska bedrivas på individ-, grupp- och organisationsnivå och ska ske i samverkan med lärare och övrig skolpersonal.

Skolsköterskor och skolläkare är delaktiga i systematiskt kvalitetsarbete dels på skolan, dels inom det professionsspecifika nätverket. Verksamhetschefen arrangerar regelbundna nätverksträffar för den medicinska elevhälsan. Syftet är att delge ny information, arbeta med det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbetet, stärka det kollegiala samarbetet samt ge fortbildning utifrån verksamhetens och skolsköterskegruppens gemensamma behov. Skolsköterska informerar elevhälsoteamet om resultat som framkom i verksamhetens enkät till elever i åk 1.

Skolsköterskorna skriver årligen en egen verksamhetsberättelse. Inför avslut läsåret 2023/2024 innehöll rapporten frågor om det systematiska kvalitetsarbetet. Sammanställning kommer ske av verksamhetschefen och finnas med i verksamhetens arbete inför nästa läsåre.

4.8 Journalföringsplikt samt arkiveringsrutiner

I skolsköterskans och skolläkarens arbete ingår lagstadgad dokumentation enligt hälso- och sjukvårdslagen, 2017:30. Utöver det tillkommer administrativt arbete i form av journalhantering, rekvirering av journalhandlingar samt arkivering av journalhandlingar.

4.9 Bedöma mognad

I all kontakt med elever behöver skolsköterska och skolläkare göra en mognadsbedömning. Elever i gymnasiet är vanligtvis inom åldersspannet 15–19 år. Enligt föräldrabalken har vårdnadshavaren rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter. Vårdnadshavaren skall dock i takt med barnets stigande ålder och utveckling ta allt större hänsyn till barnets synpunkter och önskemål. Det gäller bland annat frågor inom:

- Barnets beslutanderätt i fråga om medicinska åtgärder
- Barnets förfogande över sin sekretess
- Barnets beslutanderätt att föra samtal med en myndighetsperson utan föräldrarnas samtycke

Som underlag för bedömningarna används bland annat ”Bedöma barns mognad för delaktighet, Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården samt tandvården” av Socialstyrelsen. Det innebär exempelvis att elever som bedöms ha en åldersadekvat mognad själva kan ta ställning till erbjudande om vaccinationer samt inhämtande av journalhandling.

5 Verksamhetens innehåll på huvudmannanivå

I verksamhetschefens uppdrag ingår att fortlöpande styra, följa upp, utveckla samt dokumentera kvaliteten i verksamheten. Det har under året skett via nedan angivna aktiviteter.

5.1 Patientsäkerhetsarbete

Inom hälso- och sjukvård skrivs avvikelserapporter när det inträffat händelser som orsakat eller skulle kunna orsaka patientskada. Avvikelserapporter är en viktig del i det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbetet då de kan ligga som underlag för åtgärder på grupp- och organisationsnivå. Under året har det inkommit ca 40 avvikelser. Flertalet av avvikelserna avser uteblivna remissvar. Avvikelser finns även gällande uteblivna vaccinationer och missade kontroller. En avvikelse har upprättats rörande dataintrång. Ärendet hanterades i samarbete med personalavdelningen och anställande rektor. Den medicinska elevhälsan har därefter bland annat begränsat behörigheter som en åtgärd. Avvikelser skapar möjligheterna att stärka rutiner, förbättra introduktion och förutsättningar till mer riktade fortbildningar.

5.1.1 Kontinuitetsplan

Verksamhetschefen för den medicinska elevhälsan har under innevarande läsåre skrivit en kontinuitetsplan som innehåller information som ska hjälpa personalen att veta vad som ska göras vid en störning i ett kritiskt läge. Syftet är att kunna upprätthålla verksamheten på en tolerabel nivå och att verksamheten ska kunna återgå så fort möjligt efter störning. Planen är skriven enligt direktiv från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och innehåller bland annat rutin för återställning och återgång samt nödvändiga kontaktuppgifter.

5.1.2 Läkemedelsgranskning

Verksamhetens läkemedelshantering har under läsåret granskats av en farmaceut vilket föranlett justerade rutiner samt information till berörd personal.

5.2 Personal

5.2.1 Bemanning

Då skolsköterskorna har rektor som chef och samtidigt en verksamhetschef med ansvar för patientsäkerhet och kvalitetssäkring krävs fortlöpande samverkan mellan rektor och verksamhetschef.

Verksamheten har i dagsläget tre timanställda pensionerade skolsköterskor, som tidigare arbetat inom verksamheten, för att täcka upp vid kortare sjukfrånvaro samt tillfälliga arbetsbelastningar. De timanställda har bland annat hjälpt till med vaccinationer och hälsosamtal.

5.2.2 Organisationens löpande arbete

För att kvalitetssäkra rekryteringen och ökad likvärdighet initieras dialog mellan verksamhetschef för den medicinska elevhälsan och anställande chef tidigt i processen. Rekryteringsprocessen är numera tydlig och implementerad i verksamheten. Samma annonsunderlag används vid all rekrytering av skolsköterskor och verksamhetschefen medverkar vid anställningsintervjuer samt vid introduktion av nyanställd skolsköterska. Verksamhetschef samverkar med skolledning vid långvarig frånvaro av skolsköterska. Rutin gällande bemanning och frånvaro finns för att säkerställa processen.

5.2.3 Lönestöd

Inför lönerevisionen våren 2022 skapades ett lönestöd, utifrån ett önskemål från förvaltningens rektorer. Det ska komplettera förvaltningens material avseende medarbetar- och lönesamtal samt öka samsyn gällande elevhälsans medicinska uppdrag.

5.2.4 Särskilt yrkesskickliga sjuksköterskor

I löneavtalet huvudöverenskommelsen, HÖK 19, bestämdes det att verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård och har anställda sjuksköterskor ska lyfta särskilt yrkesskickliga sjuksköterskor. I gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen lyftes två skolsköterskor vid lönerevisionen 2024.

5.2.5 Kompetensdialog

Utifrån huvudöverenskommelsen, HÖK19, ska samtliga regioner och ett urval av de största städerna utveckla och införa karriärmodeller för Vårdförbundets medlemmar. Malmö stad har valt att medverka i införandet av karriärmodeller vilket sker i samverkan med Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Vårdförbundet. I Malmö stad ingår stadskontorets HR-avdelning samt de förvaltningar som har sjuksköterskor i sin verksamhet. Arbetet ska gynna kontinuitet i vården, patientsäkerheten, arbetsmiljön och yrkets attraktivitet.

Kompetensmodellen genomsyras av uppdragsbeskrivning för skolsköterskor. Syftet är att ansvariga chefer ska få stöd i bedömning av skolsköterskans kompetens och framför allt i hur kompetensen kan utvecklas. Enligt Malmö stad stadsövergripande kompetensmodell för sjuksköterskor kan anställd befinna sig i fyra olika zoner. Det är dock viktigt att skapa en möjlighet till rörlighet både på individ och gruppnivå, och även att hitta vägar för

skolsköterskorna att stärka sin utveckling inom yrket. Ett illustrativt material har skapats med hjälp av förvaltningens kommunikatör.

5.2.6 Uppdragsbeskrivningar

Förvaltningens uppdragsbeskrivningar för skolsköterskor och skolläkare används i det löpande arbetet. Den genomsyrar anställningar, kravprofiler, kompetensprofil och lönestöd. Syftet med uppdragsbeskrivningarna är att tydliggöra uppdraget inom professionen men också för övriga professioner inom elevhälsan samt skolledare.

5.2.7 Skolläkare

Under läsåret 2023–2024 har en av verksamhetens skolläkare arbetat vidare på sin specialistutbildning mot skolhälsovård som en kompetenshöjning i verksamheten. Det är en del av det mål som är satt i verksamheten för att upprätthålla skolläkarnas medicinska kompetens. Skolläkarna har även varit på skolläkardagarna, läkemedelsmässan, samt ökat sitt samarbete med andra skolläkare via det nätverk som anordnas av samordnare för medicinsk elevhälsa i närliggande kommuner. Inför läsåret 2024–2025 behöver verksamheten anställa en ny skolläkare, då den ena av de befintliga valt att gå vidare till annat uppdrag.

5.2.8 Verksamhetsbesök

Under årets gång har verksamhetschef träffat samtliga skolsköterskor för ett verksamhetsbesök. Det finns en rutin inför verksamhetsbesöket för att tydliggöra syfte och arbetsgång. Rutinen skickas till skolsköterskorna en vecka innan besöket och följs upp under besöket. Utöver de förbestämda punkterna har även skolsköterskan möjlighet att lyfta det som är aktuellt på respektive skola. Syftet med verksamhetsbesöken är egenkontrollen samt att stärka individernas kunskap. Vid verksamhetsbesöken identifieras utvecklingsområden att jobba vidare med samtidigt som tidigare utvecklingsområden följs upp. Tema vid årets verksamhetsbesök har varit läkemedelshantering utifrån resultatet av genomförd extern granskning.

Avdelning för elevhälsa och samordning utvärderar årligen nätverksträffar och verksamhetsbesök med syfte att stärka det som fungerar bra och förbättra det som lyfts som utvecklingsområden. Skolsköterskorna värderar verksamhetsbesöken utifrån syftet högt (4.4/5).

5.2.9 Påverkan av bemanningen i verksamheten läsåret 2023–2024

- Mottagande av elever från fristående skolenhet som stängts ner
- Nya skolor som öppnas och andra skolenheter som avslutas vilket innebär flytt av personal och utrustning
- Brand i skollokal och därmed behov av flytt av verksamhet
- Vårdförbundets varsel, där påverkan i verksamheten framför allt har märkts gällande möjligheten att använda timanställda samt nyanställningar som var aktuella
- Sjukskrivning samt föräldraledighet

5.3 Systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå

Verksamhetens enkäter genererar statistik som förmedlas till skolledare och skolsköterskor. I slutet på läsåret får verksamheterna statistiken för att kunna göra en jämförelse mellan den egna skolenhetens och andra skolenheters svar.

Statistiken omfattar ett urval av frågor från hälsoenkäten enligt nedan:

- Hur trivs du på skolan?
- Jag har arbetsro på lektionerna
- Jag känner mig stressad över skolarbetet
- Jag har kompisar i skolan
- Jag känner mig trygg i skolan
- Under skolveckan sover jag vanligtvis varje natt (antal timmar)
- En vanlig vecka äter jag frukost (antal dagar)
- Jag har någon vuxen att prata med om det som är viktigt för mig
- De sista tre månaderna har jag känt mig stressad har jag känt mig stressad över skolarbetet
- Jag har metoder för att hantera min stress

5.4 Dokumentation

Verksamheten har fortsatt att utveckla dokumentationen genom kollegial journalgranskning med efterföljande utvärdering. Journalgranskningen belyser skillnader i dokumentationen samt ger skolsköterskorna konkreta tips på hur de kan dokumentera tydligare och mer likvärdigt samt utveckla den egna dokumentationen.

För att statistik gällande registrering av besöksorsaker ska vara jämförbar krävs en samsyn på hur registrering och dokumentation sker. Skolsköterskorna har arbetat med hur statistiken kan användas för att förbättra verksamheten. Exempelvis finns möjlighet att ta fram antalet uteblivna besök, analysera bakomliggande orsaker, konsekvenser och utifrån resultatet arbeta framåt för att minska antalet uteblivna besök.

5.5 Information

5.5.1 Nätverksträffar

Skolsköterskorna deltar både i gemensamma konferenser för all elevhälsa samt i professionsspecifika nätverksträffar. Verksamhetschef träffar tillsammans med skolläkarna samtliga skolsköterskor regelbundet.

Syftet för nätverksträffar arrangerade av avdelning för elevhälsa och samordning är:

- Information, dialog, diskussion
- kvalitetssäkring
- fortbildning
- professionsspecifikt utvecklingsarbete
- mötesplats för kollegialt lärande och erfarenhetsutbyte

Avdelning för elevhälsa och samordning utvärderar årligen nätverksträffar och verksamhetsbesök med syfte att stärka det som fungerar bra och förbättra det som lyfts som utvecklingsområden. Skolsköterskorna upplever att nätverksträffarna utvecklar dem i deras arbete (3.6/5) och att de ökar likvärdigheten inom den medicinska elevhälsan (3.8/5).

5.6 Samverkan

5.6.1 Intern samverkan - Anpassad gymnasieskola

Beslut om mottagande i anpassad gymnasieskola är myndighetsutövning och det är viktigt att beslut fattas utifrån välgrundade underlag samt att vårdnadshavarna ges insyn i processen. Mottagande kan ske till och med höstterminen då eleven fyller 20 år.

Ansvar för den medicinska elevhälsan har två olika inriktningar:

- Elever som inte gått i anpassad skolform tidigare träffar skolläkare som sammanfattar de medicinska grunderna och skriver medicinskt intyg, som blir en del av underlaget för beslut.
- Elever som tidigare gått i anpassad skolform och som nu ansökt om anpassad gymnasieskola, där processen säkerställs via bedömning av skolläkare genom tidigare medicinska intyg.

Verksamhetens båda skolläkare deltar i utredningar för anpassad gymnasieskola och kan vid behov granska varandras intyg. Under läsåret 2023–2024 har 81 ärenden hanterats i en bedömargrupp bestående av medicinsk, psykologisk, specialpedagogisk och psykosocial specialistkompetens. Verksamheten har under läsåret startat upp en ny enhet i dokumentationssystemet Prorenata för att kunna föra dokumentation vid mottagande av nya elever digitalt.

5.6.2 Intern samverkan - Grundskoleförvaltningen

Samverkan med grundskolans medicinska insats fortgår inom flera områden såsom exempelvis Prorenata, dokumentation, gemensamma fortbildningar, utformning av hälsoenkäter. Samverkan sker även mellan förvaltningarnas skolläkare genom utbyte av erfarenhet, diskussioner samt auskultationer i varandras verksamheter.

5.6.3 Intern samverkan - Skolstart Malmö

Skolstart Malmö, som är grundskole- samt gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens gemensamma enhet, förbereder nyanlända elever inför fortsatta skolstart på skolor i Malmö. I samband med den pedagogiska kartläggning som görs sker en hälsoundersökning. Inför hösten 2024 kommer de hälsoundersökningarna i stället att genomföras av medicinska elevhälsan på de skolor som har språkinträdning. Förändringen görs då ett minskat inflöde av nyanlända elever ses. Läsåret 2023–2024 skrevs ca 90 elever in till gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens verksamheter via Skolstart Malmö.

5.6.4 Extern samverkan - Implementerandet av Unikum

Unikum är en sammanhållen pedagogisk och administrativ systemmiljö för gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Delar av elevhälsans arbete kommer att dokumenteras i Unikum. Medicinska elevhälsan kommer endast att använda systemet om de har ett behov av att informera klasser på gruppnivå.

5.6.5 Extern samverkan - Skånes Kommuner

Målet med att bedriva en god, nära och samordnad vård fortsätter för att stärka elevernas hälsa fortgår. Som en del i det arbetet pågår en implementering av Nationell patientöversikt, NPÖ. Systemet skapar möjligheter för medicinska elevhälsan att följa upp remisser, ge elever stöd i samtalen med sjukvården samt underlätta i bedömningar inför anpassad gymnasieskola.

I samverkan med Skånes Kommuner har även under läsåret en förbättrad portal för beställning och läsning av SITSH-korten införts (verksamhetens elektroniska identitetshandling som används för säker identifiering).

5.6.6 Extern samverkan - Malmö universitet

Ett fortlöpande samarbete har utvecklats med studenthälsan där verksamheterna delar fungerande metoder och hittar vägar att ge eleverna stöd i samband med övergången till högre

studier. Verksamheten har varit med i referensgrupp i Malmö Universitets projekt ”Barnets hälsöväg genom Malmö stads utbildningsväsen” där alla tre skolförvaltningarna samt pedagogisk inspiration har deltagit.

5.6.7 Extern samverkan - Läkemedelsportal

Den medicinska elevhälsan har genom byte av läkemedelsportal fått tillgång till ett enklare och säkrare sätt att beställa läkemedel. I portalen kan verksamhetschefen, med stöd av skolläkare, exempelvis lägga upp ersättningsläkemedel samt utvärdera verksamhetens läkemedelsförskrivning inför nästkommande läsår.

5.6.8 Extern samverkan - Storstadssamverkan

Skolläkare och verksamhetschef har påbörjat ett samarbete med Göteborg stads medicinska elevhälsa inom gymnasiet för erfarenhetsutbyte och inspiration.

5.6.9 Extern samverkan - Flyktinghälsan

Regelbunden samverkan sker med flyktinghälsan, Region Skåne, och grundskolan för att kunna möta de nyanlända eleverna på bästa sätt.

5.6.10 Extern samverkan - Socialtjänsten

Regelbunden samverkan finns med både de enheter som möter ungdomar som ännu inte fyllt 18 år och de som fyllt 18 för att stämma av beröringspunkter som exempelvis orosanmälningar.

5.6.11 Extern samverkan - Dans för hälsa

Region Skåne utbildar i den forskningsbaserade metoden **Dans för hälsa** för att förbättra ungas psykiska mående. Verksamhetschefen för medicinska elevhälsan ingår i styrgruppen för att se hur kommunen kan bidra och samverka med Region Skåne i frågan.

5.7 Remisser

Under innevarande läsår har den medicinska elevhälsan besvarat remisser och motioner såsom bland annat:

- Narkotikautredningen - Vi kan bättre! (SOU 2023:62)
- Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen (SOU 2024:9)
- Redovisa hedersproblematik i våra verksamheter (GYVF-2024-927)
- Kunskapslyft i elevhälsan kring endometrios och andra kvinnosjukdomar (GYVF-2024-1903)

6 Mål och aktiviteter under läsåret

Medicinska elevhälsan har mål uppdelade i organisatoriska och utvecklingsrelaterade mål.

6.1 Organisatoriska mål samt fortlöpande aktiviteter

Målen förhåller sig till verksamhetens lagstadgade uppdrag; hälsosamtal, vaccinationer samt erbjudandet av enklare sjukvårdsinsatser.

Mål 1 - Elever med behov av läkarmöte relaterat till skolsituationen ska erbjudas en kontakt.

Aktiviteter

- Kontinuerliga diskussioner i elevhälsans medicinska verksamhet gällande vad som ingår i uppdraget för att ge rätt saker rätt tid.
- Läkarmottagning med rullande schema beroende på skolans elevantal och behov hos elevgruppen

Mål 2 - Erbjudna vaccinationer till alla elever (under 18 år) som inte fullföljt barnvaccinationsprogrammet

Aktiviteter

- Vaccinationsbedömning och ordination vid behov.
- Kontinuerlig diskussion med skolsköterskorna av vikten av journalgenomgång för att upptäcka avvikelser från basprogrammet

Mål 3 - Kompetent skolsköterskegrupp som arbetar likvärdigt

- Samsyn om uppdraget genom nätverksträffar samt genom dialog om uppdragsbeskrivningar

Mål 4 - Enhetlig dokumentation inom den medicinska elevhälsan

Aktiviteter

- Kollegial journalgranskning tillsammans med skolsköterskorna
- Kollegial journalgranskning tillsammans med skolläkare

6.2 Statistik läsår 2023/2024

Verksamhetens journalsystem genererar statistik. I maj 2024 när statistiken är uttagen, hade systemet 7310 inskrivna elever. Statistiken ger information om resultaten av de organisatoriska målen.

	Läsår 2021/2022	Läsår 2022/2023	Läsår 2023/2024
Hälsosamtal	2200	2694	2358

Tabell 2 Antal hälsosamtal

Hälsosamtalet är frivilligt men verksamheten arbetar löpande med få fler elever att komma på samtalen. Skolsköterskorna har en kontinuerlig diskussion gällande hur elever kallas och hur eleverna informeras om samtalen. Då skolenheternas elevgrupper ser olika ut fungerar det inte med samma tillvägagångssätt. Ibland fungerar det med kallelse via mejl, ibland krävs det sms-påminnelser och ibland får skolsköterskan gå ut i klasserna och erbjuda tider direkt på plats. Under läsår 2023–2024 registrerades 1422 uteblivna besök, däribland både hälsosamtal och övriga inbokade möten.

	Läsår 2021/2022	Läsår 2022/2023	Läsår 2023/2024
Insamlade enkäter	1514	1733	1845

Tabell 3 Antal insamlade hälsoenkäter

Antalet elever som besvarar enkäten ökar över tid. Skolsköterskorna deltar i årliga utvärderingar av frågorna samt utfall av statistiken. I samband med nätverksträffarna diskuterar verksamheten hur den medicinska elevhälsan kan använda resultaten för att det ska gynna eleverna. Inför hösten 2023 skapades en kortare enkät som skickades ut till elever på anpassad gymnasieskola och elever med språkliga svårigheter.

	Läsår 2021/2022	Läsår 2022/2023	Läsår 2023/2024
Vaccinationsdoser givna	546	419	363

Tabell 4 Antal givna vaccinationsdoser

Antalet nyanlända elever och vilka länder eleverna kommer ifrån påverkar antal vaccinationer. Drygt hälften av alla vaccinationerna ges till elever som läser språkintrödnings. Nedgång i antalet vaccinationer relateras även till att antalet vaccindoser mot Human Papillom Virus, HPV, har minskat. Det beror troligtvis på att vaccinationen i större omfattning har givits i grundskolan.

	Läsår 2021/2022	Läsår 2022/2023	Läsår 2023/2024
Skolsköterskebesök	-	5633	5331
Skolläkarbesök	830	613	649
Unika elever i kontakt med medicinska elevhälsan	5065	5080	5761

Tabell 5 Antal besök hos skolsköterska och skolläkare samt antal unika elever

I siffran för skolsköterskebesök ingår alla spontanbesök, exempelvis behov av huvudvärkstablett, men även de besök som skolsköterskorna har bokad in för uppföljningar. I skolläkarens besök inräknas mottagningsbesöken, både planerade och spontana. Med unika elever avses de elever som någon gång under läsåret har varit i kontakt med den medicinska elevhälsan. Förutom besök kan det även handla om elever som har önskat att få ut sina vaccinationer från journalsystemet eller att annan skola har begärt in journalpapper.

	Läsår 2021/2022	Läsår 2022/2023	Läsår 2023/2024
Remisser till annan vårdgivare	248	172	251

Tabell 6 Antal remisser till annan vårdgivare

Medicinska elevhälsan arbetar med triagering, det vill säga att vid mötet med eleven övervägs åtgärder utifrån möjligheten till egenvård eller behov av kontakt med annan vårdgivare. Både skolläkare och skolsköterskor skriver remisser. Som remisskrivare har vårdgivaren ett ansvar att följa berörd elev tills mottagaren accepterat remissen samt även att följa upp att remissvaret inkommer efter besöket. Remisser skickas bland annat till ögonmottagning, öronmottagning, ortoped, vårdcentraler samt enheter inom neuropsykiatrisk mottagning.

	Läsår 2023/2024
Antal anmälningsfall	14

Tabell 7 Statistik antal orosanmälningar

Under läsåret har skolsköterskorna haft besök av Barnskyddsteamet Skåne. De erbjuder rådgivning och stöd vid bland annat misstanke om att ett barn far illa samt våld i nära

relationer. Diskussionerna i grupper handlade mycket om svårigheten att definiera omsorgssvikt på en tonåring, bruk av droger samt vårdnadshavare som befinner sig i andra länder. Statistiken blir dock inte helt korrekt då medicinska elevhälsan endast kan mäta de anmälningar som gjorts via verksamhetens dokumentationssystem och inte de som till exempel skickas till annan huvudman.

6.3 Utvecklingsmål samt valda aktiviteter

Utvecklingsmålen med valda aktiviteter 2023–2024 blev enligt följande:

Mål 1 - Skolläkare med specialistkompetens skolhälsovård

Aktiviteter

- Inom ramen för specialiseringstjänstgöring för läkare för att uppnå specialistkompetens ingår aktiviteter utifrån Socialstyrelsens föreskrifter såsom arbete under handledning, vissa förbestämda kurser, auskultation, vetenskapligt arbete.

Mål 2 - Säkrare läkemedelshantering

Aktiviteter

- Extern läkemedelsgranskning av farmaceut samt aktuella åtgärder
- Intern läkemedelsgranskning inom ramen för verksamhetsbesöken med fokus på:
  - Förvaring
  - Datumhantering
  - Rutiner
  - Dokumentation

Mål 3 - Implementerad kompetensdialog

Aktiviteter

- Genomgång med rektorsgrupp
- Genomgång med skolsköterskor
- Medarbetarsamtal
- Utvärdering via enkät
- Sammanställning av material och beslut om eventuell fortsättning
- Partsgemensamt möte grundskoleförvaltningen, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen samt Vårdförbundet

Mål 4 - Ökad medicinsk kompetens för skolsköterskorna med fokus på egenvård

Aktiviteter på nätverksträffar

- Skolläkarens punkt
  - Föreläsning Huvudvärk
  - Vaccinationsgenomgång
  - Läkemedelsgenomgång
  - Tema sexualitet, samtycke och relationer
  - Vaccinationer
  - Barnskyddsteamet
- Gruppdiskussioner gällande hälsofrämjande och förebyggande arbete på gruppnivå
- Handhavandet av statistik i verksamheten
- Kollegial journalgranskning
- Kompetensdialog samt kompetensutveckling

I den årliga statistikgenomgången lyftes huvudvärk som den vanligaste orsaken till att eleven besöker skolsköterskan spontant. Under läsåret 23/24 har skolläkarna därav hållit en föreläsning om olika former av huvudvärk samt vilket läkemedel som rekommenderas när. I det arbetet blir det även tydligare vad skolsköterskan behöver hänvisa vidare till vårdcentral och vad som bör finnas med i skolans systematiska kvalitetsarbete. För att komplettera ämnet har den fysioterapeut bokats för att föreläsa för skolsköterskorna om ergonomi för elever. Den föreläsningen kommer att äga rum i augusti 2024.

Under hösten 2023 var en av nätverksträffarna en tvärprofessionell träff för all elevhälsopersonal. Temat för träffen var hur elevhälsopersonal kan arbeta för en NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning) -vänlig skola, med både föreläsning och diskussioner inom och mellan skolorna.

I utvärderingen från skolsköterskorna när de besvara frågan om vad är det bästa med nätverksträffarna återfinns bland annat följande kommentarer:

- "Träffa mina kollegor på de andra skolorna. Komma från sin arbetsplats och få perspektiv "
- "Känns som vi diskuterar bra saker i ett trevligt klimat. "
- "Att få träffa kollegor och "vädra" vad som händer på de olika skolorna och hur man med gemensamma idéer kan förbättra saker."

På frågan "Vad tycker du kan bli bättre med träffarna?" svarar skolsköterskorna exempelvis:

- "Kanske ha mer utbildningsdagar med Grundskolan?!"
- "Fler föreläsningar av utomstående aktörer."
- "De skolsköterskor som vill får presentera föreläsningar de haft på sina respektive skolor som inspiration för oss kollegor. "

6.4 Kollegial handledning

Sedan läsåret 22/23 är skolsköterskorna erbjudna att delta i mindre handledningsgrupper. Förutsättningen är att träffas i grupper om 4–5 personer, 2 gånger per termin.

Syftet är att

- mötesdeltagarna får stöd i att de andra deltagarna lyssnar vilket skapar en ömsesidig respekt.
- utvecklingen från novis till expert kan bli kortare om man inte behöver upprepa kollegans misstag. Nya medarbetare utvecklas snabbare av att få lyssna på erfarna kollegers erfarenheter.
- feedback och bekräftelse skapar en ökad självkänedom och mod att våga förändra sina egna attityder, både i relation till patienter och kolleger.
- diskutera utmaningar i uppdraget, vilket är ett sätt att hantera den upplevda stressen samt att orka vara kvar i yrket

Kollegial handledning kommer att fortsätta under hösten 2024 för att sedan under våren 2025 övergå till kollegialt lärande i form av skuggning.

7 Verksamhetsplan inför kommande år

Mål och aktiviteter under kommande läsår

Verksamhetens organisatoriska mål fortlöper medan utvecklingsmål utvärderas och förändras. Från läsår 2023/2024 kommer utvecklingsmål nr 1 och 3 att följa med in i nästa läsår, då nämnda mål inte är avslutade.

För övrigt planerar den medicinska elevhälsan att fokusera på likvärdigheten i verksamheten genom att:

1. Utveckla skuggningsmetoder där skolsköterskorna deltar i varandras hälsosamtal
2. Kollegialt lärande i former som goda exempel utifrån hälsofrämjande arbete
3. Kollegialt lärande utifrån systematiskt kvalitetsarbete: hur, vad och när är vi delaktiga i skolans verksamhet?

7.1 Fortbildning

- Skolsjukgymnast föreläser för skolsköterskorna relaterat till elevers huvudvärk.
- Verksamheten har en heldag för all elevhälsopersonal inplanerad under hösten 2024 med tema Våld i nära relation.

Därtill finns det önskemål från skolsköterskegruppen att få uppdaterad information rörande ätstörningar och arbetet med närvaro/frånvaro.

7.2 Verksamhetsbesök

Skolsköterskorna kommer att bokas in för individuella verksamhetsbesök under hösten. Rutin finns i verksamheten om vad besöket innehåller. Tema för år höstterminen 2025 kommer att vara systematiskt kvalitetsarbete.

7.3 Bemanning

Rekryteringsfrågan är en ständig utmaning inom hälso- och sjukvården. Vårdförbundet arbetar för att alla arbetsgivare i vården ska erbjuda Akademisk specialisttjänstgöring, AST, för de som studerar till specialister. Även inom medicinska elevhälsan kan det komma att bli aktuellt, för att säkerställa framtida bemanningar. Inför höstterminen 2024 är skolsköterskebemanningen i balans men svårigheter att rekrytera vid till exempel sjukdom påverkar patientsäkerheten. Rekrytering av ny skolläkare pågår för närvarande.

7.4 Kompetensdialog

När det gäller det fortsatta arbetet med kompetensmodellen för skolsköterskor uppmanas rektor att använda materialet. Inför medarbetarsamtal behöver rektor och skolsköterska vara överens om hur materialet ska användas.

7.5 Samverkan - intern

Samverkan med grundskolans medicinska insats fortgår inom flera områden såsom Prorenata, dokumentation, gemensamma fortbildningar, utformning av enkätfrågor. Samverkan finns mellan förvaltningarnas skolläkare genom utbyte av erfarenhet, diskussioner om bedömningar inför anpassad gymnasieskola samt auskultationer i varandras verksamheter.

7.6 Samverkan - extern

I samverkan med andra förvaltningar i Malmö arbetar verksamheten för att implementera Säker digital kommunikation, SDK. Det är ett effektivt, ändamålsenligt och flexibelt IT-

systemstöd för att skicka och ta emot säkra digitala meddelanden.

Inför hösten 2024 planerar verksamheten att börja producera upp information till NPÖ, Nationell patientöversikt, (tillväxtkurvor, vaccinationer) för att underlätta för andra vårdgivare, att med patientens samtycke, kunna ta del av information från medicinska elevhälsan.

Arbetet med **Dans för hälsa** fortsätter med att hitta vägar för implementering.

Samverkan med Malmö universitet fortgår då **Barnets Hälsoväg genom Malmö** kommer återrapporteras under hösten.

8 Sammanfattning

Skolsköterskorna har rektor som ansvarig chef medan verksamhetschefen har det medicinska ledningsansvaret, vilket innebär att verksamheten tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården samt främjar kostnadseffektivitet. Det dubbla ledarskapet synliggörs och skolsköterskan ges möjlighet att uttrycka sina önskemål för sin medicinska kompetensutveckling, vilket är av stor vikt gällande verksamhetens rekryteringsutmaningar.

Verksamheten kommer att under läsåret 2024–2025 följa upp lagändringen som skedde 2 juli 2023 med fokus på elevhälsans del av det systematiska kvalitetsarbetet. Skolsköterskornas grunduppdrag är hälsosamtalen men deras kompetens kan användas inom många områden för att skapa en tillgänglig, hälsofrämjande lärmiljö för eleven. Ändringarna tydliggör bland annat att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med pedagoger och övrig personal. Verksamheten ämnar nästa läsåre synliggöra vad som redan görs och vad som kan eller behöver förstärkas.

Verksamheten kommer även ta fokus på utveckling av likvärdigheten för eleven, genom frågeställningarna:

- Hur kan medicinska elevhälsan stärka elevernas hälsa i gymnasiet för att skapa en hållbar hälsa?
- Hur kan medicinska elevhälsan ge ett likvärdigt stöd till alla elever oavsett skolenhet och socioekonomiska förutsättningar?

Märta Palmer
Verksamhetschef
Elevhälsans medicinska insats